



## DATOS IDENTIFICATIVOS

### Historia: Historia económica

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |        |       |              |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Historia: Historia económica                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |        |       |              |
| Código                | V03G100V01103                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Economía                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | FB     | 1     | 1c           |
| Lingua de impartición | Galego                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |       |              |
| Departamento          | Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |        |       |              |
| Coordinador/a         | Vallejo Pousada, Rafael                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |        |       |              |
| Profesorado           | Vallejo Pousada, Rafael                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |        |       |              |
| Correo-e              | vallejo@uvigo.es                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
| Web                   | <a href="http://vallejo.webs6.uvigo.es/es/">http://vallejo.webs6.uvigo.es/es/</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |        |       |              |
| Descrición xeral      | A materia Historia Económica Mundial ten por obxecto iniciar aos estudantes de Economía no estudo do longo prazo, das grandes transformacións na organización económica das sociedades humanas, desde o século XI até principios do século XXI, para entender como se conformaron as bases da economía actual. Atende aos grandes cambios nas formas de produción, nas bases tecnolóxicas e enerxéticas, nas modelos organizativos e institucionais, así como aos cambios nos modos de comercio e distribución. |        |       |              |

## Competencias

|        |                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                      |
| A3     | Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética. |
| A4     | Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.                                                                                                |
| B1     | Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable                                                                                                                                         |
| C2     | Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas                                                                                                                                                            |
| C3     | Coñecer o marco institucional da economía                                                                                                                                                                                            |
| C4     | Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica                                                                                                                                                                         |
| C5     | Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos                                                                                                                               |
| C6     | Adquirir coñecementos de Análise económica                                                                                                                                                                                           |
| C7     | Comprender o entorno empresarial                                                                                                                                                                                                     |
| C8     | Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido                                                                                                                 |
| C9     | Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado                                                                                                                                                |
| D1     | Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo                                                                                                                                                                  |
| D2     | Capacidade de traballar en equipo                                                                                                                                                                                                    |
| D4     | Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos                                                                                                                                                                                  |
| D5     | Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas                                                                                                                                              |
| D7     | Fomentar a actitude crítica e autocrítica                                                                                                                                                                                            |

## Resultados de aprendizaxe

| Resultados previstos na materia                                                                             | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Interpretación e comprensión dos conceptos económicos e historiográficos fundamentais.                      | C2                                    |
| Coñecer o marco institucional da economía.                                                                  | C3                                    |
| Comprender o proceso de nacemento e transformación das principais institucións económicas ao longo do tempo | C3                                    |
| Coñecer o sistema europeo de contabilidade nacional                                                         | C6                                    |
| Saber situar a economía na súa evolución histórica.                                                         | C4                                    |
| Distinguir os condicionantes e as forzas que impulsan ou frean o crecemento económico no longo prazo        | C5                                    |

|                                                                                                                                                   |          |                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------------|
| Capacidade para buscar información económica, analizar a evolución dunha economía e a súa comparación con outras economías                        |          | C8             |
| Entender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos.                                             |          | C5             |
| Manexo e interpretación dos contidos de textos e representacións gráficas                                                                         |          | C6<br>C8       |
| Capacidade para a análise crítica sobre as ferramentas a utilizar e na interpretación dos resultados, a nivel individual ou de grupo              |          | C8 D5<br>D7    |
| Posuír habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido.                      |          | C8             |
| Consideración dos valores e principios cívicos como factores integrantes da análise dos feitos económicos                                         |          | D1             |
| Fomentar a calidade, claridade e precisión na expresión para argumentar de forma coherente                                                        |          | D5             |
| Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable.                                                     |          | B1             |
| Fomentar a capacidade de organización de coñecementos e a súa exposición, oral ou escrita, de maneira clara, adecuada e eficiente                 | A4       | D5             |
| Ser capaz de traballar en equipo.                                                                                                                 | A3<br>A4 | D2             |
| Tratamento e interpretación dos coñecementos de forma sintética e crítica                                                                         | A3       | D7             |
| Posuír espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo a empatía co resto de persoas.                                                    |          | D1<br>D2<br>D4 |
| Aplicación dos coñecementos na evolución dos feitos económicos á comprensión dos problemas máis recentes de natureza económica e os seus efectos. |          | C5             |
| Demostrar habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas.                                                |          | D5             |
| Evidenciar competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia.       |          | D5             |
| Fomentar a actitude crítica e autocrítica.                                                                                                        |          | D7             |
| Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación.                                                                 |          | C7<br>C9       |

## Contidos

| Tema                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Introducción á Historia Económica Mundial                                     | 1.1. Uns conceptos previos: Historia e Economía. Obxecto e suxeitos.<br>1.2. Organización e contido da Historia Económica.                                                                                                                                                                                                                      |
| 2. As economías preindustriais                                                   | 2.1. A economía nos séculos XI-XV: poboación, produción e comercio.<br>2.2. A economía na época do Mercantilismo: a expansión occidental, séculos XVI-XVIII.                                                                                                                                                                                    |
| Tema 3. Revolución industrial e industrialización, 1763-1914.                    | 3.1. Paz e guerra: A transición ao capitalismo industrial e a revolución industrial, 1763-1815.<br>3.2. O século da industrialización, 1815-1914. Difusión da revolución industrial e transformación nas súas bases enerxéticas, tecnolóxicas e organizativas.<br>3.3. Relacións internacionais e comercio mundial na era da industrialización. |
| Tema 4. A economía mundial entre a I Guerra Mundial e a caída do Muro de Berlín. | 4.1. A economía entre e durante as dúas guerras mundiais, 1914-1945.<br>4.2. A sociedade opulenta e a desigualdade mundial, 1945-1991: produción e comercio na sociedade do consumo de masas.                                                                                                                                                   |
| 5. A economía a finais do século XX.                                             | 5.1. Globalización e nova revolución tecno-económica.<br>5.2. Principais tendencias da produción, o comercio e a distribución da renda.                                                                                                                                                                                                         |

## Planificación

|                                         | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-----------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral                       | 30            | 45                 | 75           |
| Seminario                               | 15            | 30                 | 45           |
| Seminario                               | 5             | 2                  | 7            |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | 1             | 6                  | 7            |
| Exame de preguntas de desenvolvemento   | 1             | 15                 | 16           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

| Descrición |
|------------|
|------------|

|                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral | <p>Esta lección consiste na exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, con apoio en recursos informáticos.</p> <p>Aínda que estas clases teñen un carácter expositivo, non exclúen en absoluto a intervención dos alumnos. Como se verá, fomentárase nas mesmas as preguntas e algúns debates sobre as cuestións tratadas.</p> <p>Dúas horas semanais.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Seminario         | <p>Realizaranse, cunha duración por sesión 2 h,30', 8 seminarios (2 destes seminarios especificanse no apartado seguinte).</p> <p>Os seminarios están expostos cun carácter práctico: aprendizaxe activa a través do acceso á información -escrita ou visual-, a lectura, a escritura e o debate en clase.</p> <p>Abarcan lecturas de artigos, capítulos de libros, visionado dalgún documental ou película, preparación de síntese e, no seu caso dalgún powerpoint para as presentacións en clase, respostas a cuestionarios e realización de exercicios de interpretación estatísticas económicas (series históricas, cadros, etc.).</p> <p>O contido de cada seminario práctico preséntase sempre na plataforma docente, con antelación. Nesta presentación defínense os seus obxectivos, as cuestións concretas a abordar, os materiais cos que traballar ou que han de ser buscados polos alumnos e alumnas.</p> <p>Tamén serán presentados en clases, polo profesor, cunha ou dúas semanas de antelación.</p> <p>Plataforma docente e Libro de Prácticas: As prácticas dos seminarios sóbense, resoltas, á plataforma docente o día antes de ser vistas en clase. Tras velas e discutilas en clase, faranse polos alumnos as correccións que estimen oportunas. E así corrixidas sóbense ao Libro de Prácticas, seguindo a orde en que son vistas en clase.</p> <p>Este Libro de Prácticas, que inclúe un breve diario da docencia, é obxecto de avaliación final.</p> <p>Dous dos seminarios serán dedicados un "tema específico", que se indicará ao principio de curso, ao presentarse as prácticas.</p> |
| Seminario         | <p>Realizáanse 2 seminarios, dedicados ao "tema específico" indicado ao principio de curso, coas titorías adecuadas ao mesmo para os grupos (2 h 30' cada seminario).</p> <p>Estes dous seminarios requirirán procuras bibliográficas e doutros materiais, para estudar a economía durante as guerras e as súas consecuencias, que esixirán titorías personalizadas para os grupos que se formen para realizar os correspondentes traballos.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

### Atención personalizada

| Metodoloxías      | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Seminario         | Os seminarios teñen un carácter práctico. Abarcan lecturas de artigos, capítulos de libros, preparación de síntese e, no seu caso dalgún powerpoint para as presentacións en clase, respostas a cuestionarios e realización de exercicios de interpretación estatísticas económicas (series históricas, cadros, gráficos). As dúbidas resólvense na tutorías individuais e a través do Foro que se abre na plataforma de MOOVI.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Seminario         | Na plataforma de MOOVI ábrese un Foro de preguntas sobre o curso que serve de canle para a relación entre alumnos e profesor, e entre o alumnado, para canalizar dúbidas, respostas e suxestións                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Lección maxistral | A aprendizaxe xorde da recepción de información (dimensión receptiva) e do tratamento intelixente desa información (dimensión activa), desde a súa procura, até a súa provisión e procesamiento. Non hai aprendizaxe sen o traballo activo dos propios alumnos. O profesor fomentaráo, instando á participación do alumnado tanto nas clases teóricas como nas prácticas, que esixirán unha actividade continuada ao longo de todo o curso, e a resolución das preguntas ou dúbidas que vaian xurdindo, a título individual ou colectivo. Neste proceso de aprendizaxe, nas clases teóricas e prácticas, haberá unha atención oportuna ás dúbidas ou as dificultades que poidan xurdir, directamente nas clases, nas tutorías ou a través da plataforma docente desta materia en MOOVI. |

### Avaliación

| Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|------------|---------------|---------------------------------------|
|------------|---------------|---------------------------------------|

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |    |          |    |                                              |                            |
|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----------|----|----------------------------------------------|----------------------------|
| Seminario                               | Os seminarios destinados ao "tema específico" indicado ao principio de curso teñen un carácter eminentemente práctico.<br>Abarcan procura de materiais, lecturas de artigos, capítulos de libros, preparación dunha síntese e dun powerpoint para as presentacións en clase, respostas ás preguntas dos restantes compañeiros/as e do profesor unha vez feitas as exposicións                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 25 | A3<br>A4 | B1 | C2<br>C3<br>C4<br>C5<br>C6<br>C7<br>C8<br>C9 | D1<br>D2<br>D4<br>D5<br>D7 |
| Seminario                               | Os seminarios teñen un carácter práctico.<br>Abarcan lecturas de artigos, capítulos de libros, preparación de síntese e, no seu caso dalgún powerpoint para as presentacións en clase, respostas a cuestionarios e realización de exercicios de interpretación estatísticas económicas (series históricas, cadros, gráficos).<br>Preséntanse sempre na plataforma docente, con antelación, definindo os seus obxectivos, as cuestións concretas a abordar, e os materiais cos que traballar ou que han de ser buscados polos alumnos e alumnas. Tamén serán presentados en clases, polo profesor, cunha semana de antelación.<br>As prácticas dos seminarios sóbense, resoltas, á plataforma docente o día antes de ser vistas en clase. Tras velas e discutilas en clase, faranse as correccións que estimen oportunas. E así corrixidas sóbense ao Libro de Prácticas, seguindo a orde en que son vistas en clase.<br>A avaliación valora os exercicios e a participación en clase, por unha banda, e o Libro de Prácticas, por outro. A resultante é unha nota media. | 25 | A3<br>A4 | B1 | C8<br>C9                                     | D1<br>D4<br>D5<br>D7       |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Realizarase un exame final da materia, con varias preguntas de desenvolvemento (a metade procedentes da parte das prácticas; a outra metade da parte da teoría).<br><br>O exame final ten unha parte correspondente aos exercicios/problemas prácticos realizados en clase con motivo dos seminarios.<br><br>Valorarase a calidade formal das respostas e o seu contido.<br><br>O exame terá, en conxunto, unha duración máxima de dúas horas.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 25 |          |    | C2<br>C3<br>C4<br>C7                         | D5                         |
| Exame de preguntas de desenvolvemento   | Realizarase un exame final da materia, con varias preguntas de desenvolvemento (a metade procedentes da parte das prácticas; a outra metade da parte da teoría).<br><br>As preguntas da parte teóricas tratarán os contidos das clases maxistras<br><br>O exame terá unha duración máxima de dúas horas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 25 | A3<br>A4 |    | C2<br>C3<br>C4<br>C7<br>C8<br>C9             | D5<br>D7                   |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

1. A avaliación contida nesta guía docente está dirixida a alumnas e alumnos de ensino presencial.
2. A tutoría dos grupos que se constitúan é obrigatoria.
3. Os seminarios de prácticas, que se estenden ao longo de todo o curso, son de asistencia obrigatoria. Representan o 50% da nota da nota final. Valoraranse as actividades realizadas ao longo do curso: exposicións nas clases prácticas; a intervención nos debates; os exercicios escritos, que se trasladarán ao Libro de Prácticas, que se irá confeccionando ao longo do curso e subirase á plataforma docente.
4. A calificación obtida no exame suporá o 50% da nota final.
5. Os alumnos e alumnas que non asistan de forma regular, teñen en todo caso que facer as prácticas, a través da plataforma docente, e presentarse ao exame final, coa parte práctica e teórica da materia.
6. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro. Daranse a coñecer tamén a través da plataforma docente desta materia.
7. A avaliación de Xullo seguirá os mesmos criterios que os da convocatoria ordinaria.
8. Para o alumnado que renuncia ao ensino presencial: o 100% da nota final obterase mediante un exame final escrito. Deberá realizarse esta renuncia durante o tres primeiras semanas do setembro. Este alumnado deberá seguir as clases prácticas, realizándoas mesmo virtualmente, pois forman parte das aprendizaxes sometidas á avaliación final.

9. Na convocatoria de Fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

10. Datas e horarios das probas de avaliación final, atoparalas en: <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

Allen, R. C., **Global economic history : a very short introduction**, Oxford University Press, 2011

Allen, R. C., **Historia económica mundial: una breve introducción**, Alianza, 2011

Cameron, R. y Neal, L., **Historia Económica Mundial. Desde el paleolítico hasta el presente**, 5ª, Alianza, 2005

Cameron, R.; Neal, L., **A Concise Economic History of the World: From Paleolithic Times to the Present**, 5ª, Oxford University Press, 2016

Clark, G., **Adiós a la sopa de pan, hola al sushi**, Universidad de Valencia, 2014

Comín, F., Hernández, M., Llopis, E. (eds), **Historia Económica de España siglos X-XX**, Crítica, 2002

Feliú, G.; Sudrià, C., **Introducción a la historia económica mundial**, 2ª edición, Universidad de Valencia, 2013

Tello Argay, E. (coord), **Guía práctica de historia económica mundial**, UAB publicaciones, 2005

Williamson, J.G., **Comercio y Pobreza: cuándo y cómo comenzó el atraso del tercer mundo**, Crítica, 2012

### **Bibliografía Complementaria**

Baten, Joerg, **A History of the global economy. 1500 to the present**, Cambridge University Press, 2016

Camps Cura, E., **Historia Económica Mundial. La formación de la economía internacional (siglos XVII-XX)**, McGraw Hill, 2013

Clark, G., **A Farewell to Alms. A brief economic history of the world**, Princeton University Press, 2007

Comín, F., **Historia económica mundial. De los orígenes a la actualidad**, Alianza, 2011

Comín, F. Hernández, M., Llopis, E., **Historia Económica Mundial. Siglos X-XX**, Crítica, 2005

De Vries, J., **La revolución industrial. Consumo y economía doméstica desde 1650 hasta el presente**, Crítica, 2009

Frieden, J. A., **Capitalismo Global: el transcurso económico de la historia del siglo XX**, Crítica, 2007

Hobsbawm, E. J., **Historia del siglo XX: 1914-1991**, Crítica, 1995

Kenwood, A.G. and A.L. Lougheed, **Historia del desarrollo económico internacional**, 4ª, Itsmo, 1995

Kenwood, A.G. and Lougheed, A.L.; Graff, M., **Growth of the international economy, 1820-2015**, 5ª, Routledge, 2011

Kriedte, P., **Feudalismo tardío y Capital Mercantil**, 10ª, Crítica, 1989

Maddison, A., **La economía mundial: una perspectiva millonaria**, Mundi-Prensa, 2002

Palafox, J. (ed), **Los tiempos cambian: historia de la Economía**, Tirant lo Blanc, 2014

Tortella, G., **Los orígenes del siglo XXI. Un ensayo de historia social y económica contemporánea**, Gadir, 2005

Williamson, J.G., **Trade and poverty: when the Third World fell behind**, Mit Press, 2011

Zamagni, V., **Historia Económica de la Europa Contemporánea**, Crítica, 2001

---

## **Recomendaciones**

### **Materias que continúan o temario**

Economía: Economía mundial/V03G100V01202

Economía española/V03G100V01301

Política económica/V03G100V01504

Economía política e das institucións/V03G100V01913

Historia económica de España/V03G100V01906

Técnicas cuantitativas para a análise económica/V03G100V01914

---

### **Materias que se recomienda cursar simultaneamente**

Ciencia política: Ciencia política/V03G100V01101

Economía: Economía mundial/V03G100V01202

---

## **Outros comentarios**

1. Aconséllase un traballo regular, sistemático, ao longo do cuadrimestre, tanto no referente aos contidos teóricos transmitidos nas clases maxistras como nos traballos de seminario prácticos.

2. Na parte práctica como na teórica, será especialmente tido en conta o interese demostrado e a calidade das intervencións, ben sexa dentro dos grupos de traballo que se formen, ben individualmente.

3. Considérase relevante unha actitude construtiva, crítica, e a participación activa nas clases teóricas e prácticas.

4. A expresión escrita debe coidarse de forma especial: a claridade na exposición, a orde, e o rigor ortográfico e sintáctico son fundamentais nun estudante universitario.